

Na tematskoj sjednici Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku raspravljano o problemima u medicinsko-laboratorijskoj djelatnosti

🕒 01.02.2024.

Zagreb – Na inicijativu Hrvatske komore zdravstvenih radnika, Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku sazvaio je u četvrtak tematsku sjednicu kako bi članovi Odbora, predstavnici Komore, nadležnih državnih tijela i zdravstvenih institucija raspravili o gorućim problemima u medicinsko-laboratorijskoj djelatnosti u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske.

- Današnju smo sjednicu organizirali na zamolbu Hrvatske komore zdravstvenih radnika vezano uz priznavanje magistara medicinsko-laboratorijske dijagnostike u sustavu zdravstva Republike Hrvatske te omogućavanja specijalističkog usavršavanja prvostupnicima medicinsko-laboratorijske dijagnostike u području citodijagnostike, pojasnila je na početku sjednice predsjednica Odbora Renata Sabljar-Dračevac.

Istaknula je kako medicinsko-laboratorijsku djelatnost u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske obavlja 4390 djelatnika, a Hrvatska komora zdravstvenih radnika - Strukovni razred za medicinsko-laboratorijsku djelatnost, u ime ovog profila zdravstvenih radnika traži da im se omogući nesmetan pristup tržištu rada kako bi mogli biti valorizirani kao i svi drugi visokoobrazovani zdravstveni radnici ili kao svi valorizirani nezdravstveni radnici koji su na temelju Zakona o zdravstvenoj zaštiti

postali zdravstveni radnici „ako sudjeluju u procesu dijagnostike i liječenja“ bez jasnih kompetencija i nejasnog statusa prioriteta u laboratorijskoj medicini.

- Hrvatska komora zdravstvenih radnika smatra da se ovaj profil obrazovanja u medicinsko-laboratorijskoj djelatnosti već deset godina direktno i indirektno diskriminira, što dovodi do toga da magistri i magistrice medicinsko-laboratorijske dijagnostike odlaze na rad u druge zemlje Europske unije ili rade u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske na radnim mjestima gdje im se priznaje isključivo prvostupnička razina obrazovanja ili rade potpuno izvan sustava zdravstva i izvan svoje profesije, kazala je Sabljar-Dračevac.

Posebno je ukazala na zahtjev Komore da im se omogući zakonska regulacija magistara/ica medicinsko-laboratorijske dijagnostike, implementacija specijalističkog usavršavanja za prvostupnike medicinsko-laboratorijske dijagnostike u području citodijagnostike kroz specijalističko usavršavanje za citotehnologe.

O ovoj problematici govorila je mag. med. lab. dijagnostike Katja Puljčan, dopredsjednica Hrvatske komore zdravstvenih radnika i voditeljica Strukovnog razreda za medicinsko-laboratorijsku djelatnost. - Medicinsko laboratorijska djelatnost obuhvaća sve postupke, znanja i vještine medicinsko-laboratorijske dijagnostike (MLD), medicinske biokemije, hematologije i koagulacije, citologije, transfuziologije, patologije, mikrobiologije, imunologije, serologije i molekularne dijagnostike, na svim razinama zdravstvene zaštite, objasnila je Puljčan. Osvrnula se na dva goruća problema ove djelatnosti, problem medicinsko-

laboratorijske dijagnostike u primarnoj zaštiti gdje rade i prvostupnici i magistri medicinsko - laboratorijske dijagnostike te nedostatak citotehnologa.

- Postoji niz nepravilnosti u radu tih laboratorija, zbog čega je Komora poduzela izvanredni stručni nadzor, a jedan od tih nepravilnosti je nepostojanje voditelja laboratorija u kojem slučaju medicinski laboratorijski tehničar obavlja cjelokupan proces rada - predanalitički, analitički, postanalitički te validira nalaz, upozorila je Puljčan.

- Djelatnici su ovom situacijom nezadovoljni jer u tim slučajevima rade van kompetencija, bez ovlasti, a nemaju se kome obratiti, kazala je Puljčan, istaknuvši kako je uloga ovih laboratorija vrlo važna jer su prva dijagnostička stepenica i trebaju rasteretiti sekundarnu i tercijarnu razinu, no njihov rad mora biti zakonit. Upozorila je i kako su kao ishod edukacija porasle i kompetencije magistara MLD, ali zbog nepriznavanja njihove profesije, laboratoriji nemaju radnika VSS odgovornog za rad laboratorija na razini primarne zdravstvene zaštite.

Puljčan je pojasnila da Komora stoga predlaže standarde zanimanja za magistre ML dijagnostike za registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. - Problem nastaje unutar mehanizma Registra jer ne postoji trenutno važeći zakon koji prepoznaje magistre medicinsko-laboratorijske dijagnostike te se predlagatelj odmah isključuje iz postupka, kazala je Puljčan istaknuvši kako rješenje leži u izmjenama Zakona o zdravstvenoj djelatnosti.

Drugi problem u ovoj djelatnosti na koji je ukazala Puljčan je područje citološke dijagnostike s obzirom da ne postoji formalni vid edukacije citotehnologa, a to se

odražava i na predugo čekanje citoloških nalaza.

Damir Rudeš, pravni zastupnik Strukovnog razreda za medicinsko-laboratorijsku djelatnost Hrvatske komore zdravstvenih radnika ukazao je na nelogičnosti u Zakonu o medicinsko-laboratorijskoj djelatnosti te podsjetio na članke koji točno definiraju da medicinski laboratoriji moraju imati voditelja, a ukoliko rade protivno tome, za to postoji kaznena odgovornost. - Postoji i kazneno djelo nadrilječništva, ukoliko osoba nema propisanu stručnu spremu, kao i nesavjesno liječenje gdje se propisuje kaznena odgovornost, kazao je. Upozorio je kako je izvanredni nadzor pokazao da preko 20 laboratorija nema voditelja koji je magistar medicinske biokemije, pa prema tome trenutno niti jedan od tih laboratorija, ako se striktno primjenjuje zakon, ne bi smio raditi. - To bi uskratilo zdravstvenu zaštitu prevelikom broju ljudi, kazao je Rudeš.

Predsjednik Hrvatske komore zdravstvenih radnika Bruno Cvetković, dipl. sanitarni inženjer, ujedno i zamjenik ravnatelja NZJZ Andrija Štampar smatra diskriminatornim da se samo određena struka može imenovati voditeljem laboratorija. - Kompetencije kod magistara MLD postoje i nije u redu da se neka struka stavlja iznad druge kad se radi o istoj razini obrazovanja, kazao je Cvetković, dodavši kako u Zakon treba uvesti profesije koje su na sveučilištima stekle visoku stručnu spremu.

Načelnik Sektora za upravne postupke i ljudske resurse Ministarstva zdravstva Hrvoje Tomljenović osvrnuo se na zakonsku regulativu, poput Zakona o djelatnostima u zdravstvu koji je iz 2009. Osvrnuo se na važnost Zakona o

reguliranju profesija i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija koji je usklađen s europskom direktivom, a koja kaže da je prilikom utvrđivanja novih ili izmjena već postojećih profesija, nužno provesti ocjenu proporcionalnosti.

Ravnateljica Uprave za visoko obrazovanje Ministarstva znanosti i obrazovanja Dijana Mandić kazala je da ministarstvo prati situaciju s magistrima ML dijagnostike kojima se priznaje samo prvostupnička razina. - Visoko učilište koje je donijelo taj studijski program nije proučilo dovoljno dobro propise u zdravstvu i koje su kvalifikacije potrebne za određena radna mjesta, no danas se to ne može dogoditi jer postoji obveza usklađivanja s potrebama tržišta rada, odnosno prvo treba valorizirati tržište rada, a zatim uvoditi studijski program, pojasnila je Mandić.

Tatjana Bekić, dr. med. iz Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kazala je da Zavod s terena dobiva dojave o laboratorijima koji nemaju voditelje te da takvi laboratoriji pokušavaju problem premostiti na način da se nalazi validiraju u nekom bližem laboratoriju koji ima voditelja.

O drugom gorućem problemu u medicinsko-laboratorijskoj djelatnosti, nedostatku citotehnologa, govorila je Katica Rubić iz Hrvatske udruge citotehnologa. - Uporno odlazimo u resorno ministarstvo da se pokrene edukacija za citotehnologe, kazala je Rubić upozorivši kako iz HZJZ-a kreću nacionalni probiri gdje su citotehnolozi važan segment. – No ako niste uneseni u zakon o djelatnosti, ne možete nastaviti daljnje edukacije, naglasila je Rubić.

U raspravu koja je uslijedila uključili su se članice i članovi Odbora koji su podržali zahtjeve Hrvatske komore zdravstvenih radnika, smatrajući kako treba potaknuti

zdravstvenu administraciju da se ti problemi što prije riješe. Ustvrdili su također kako je potrebno da i male struke tj. profesije koje su manje zastupljene u zdravstvu imaju svaka svoju komoru kako bi mogle efikasnije izražavati svoje stavove i probleme.

Zaključno, predsjednica Odbora Sabljar-Dračevac kazala je kako ima dosta problema koje žurno treba riješiti, ljude koje su educirani iskoristiti i ubrzati mogućnost edukacije za citotehnologe.

